

Socialdepartementet

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Box 894
101 37 Stockholm

Uppdrag att förbereda och genomföra en forskningssatsning för ökad kunskap om insatsers betydelse för återgång i arbete

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) i uppdrag att förbereda och genomföra en utlysning av forskningsmedel i syfte att öka kunskaperna om vilka faktorer och åtgärder inom hälso- och sjukvård, i samarbete/kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, som bidrar till att sjukskrivna personer återgår i arbete. Den målgrupp som avses är sjukskrivna till följd av psykiska sjukdomar eller tillstånd och smärttillstånd. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Försäkringskassan och Sveriges Kommuner och Lands-ting.

Forte får även i uppdrag att göra en uppdatering av slutrapporteringen av Rehsam, ett uppdrag som Forte fick av regeringen den 24 juli 2014 (S2014/5621/SF). Forte ska lämna denna slutrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 december 2016. Rapporten ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Forte får för uppdragets genomförande under 2016 använda 300 000 kronor. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, anslaget 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen, anslagsposten 10 Bidrag till hälso- och sjukvården. Medlen utbetalas i efterskott 2017 efter rekvisition ställd till Försäkringskassan. Rekvisitionen som ska innehålla en ekonomisk redovisning ska lämnas senast den 31 januari 2017.

Ärendet

Psykiska och muskuloskeletala besvär har länge varit den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning i Sverige och en stor del av västvärlden. Under åren 2009–2011 avsatte regeringen särskilda medel för verksamhetsnära forskning i programmet Rehabilitering i samverkan (Rehsam) i syfte att öka kunskaperna om vilka metoder för vård och rehabilitering som även främjar återgång i arbete (dnr 2013/8823/SF).

Forte fick 2014 i uppdrag att utvärdera Rehsam-satsningen, att genomföra en internationell kunskapssammanställning inom detta forskningsområde och att utveckla en modell för målgruppsanpassad kommunikation av forskningsresultat. Forte redovisade våren 2015 den internationella kunskapssammanställningen, med fokus på verkningbara metoder för återgång i arbete. Forte anger att det är en viktig fråga hur återgång i arbete efter långtidssjukskrivning kan främjas. Slutsatserna från översikten är att multimodala interventioner som även omfattar insatser på arbetsplatsen är mer effektiva för återgång i arbete än andra enskilda insatser eller sedvanlig behandling vad gäller ryggbesvär och blandade besvär. REHSAM-projektens resultat pekar i samma riktning som en tidigare internationell kunskapsöversikt och stärker slutsatsen att rehabiliteringsinsatser och interventioner även bör omfatta arbetsplatsen och att insatserna bör sättas in tidigt. Frågor om vilka specifika insatser som är mest effektiva, exakt när de bör sättas in och när de förväntas ge bäst resultat fick inget klart svar i de granskade analyserna.

För att kunna jämföra vilken betydelse olika faktorer har och hur effektiva olika åtgärder och metoder är för individers återgång i arbete behövs en enhetlighet i forskningsprojektens resultatredovisning. Utgångspunkten är därför att det av utlysningen ska framgå att forskningsprojekten bl.a. bör använda sig av de utfallsmått för återgång i arbete som Försäkringskassan har fått i uppdrag att ta fram (dnr S2016/03610/SF).

De godkända forskningsprojekten ska vara så utformade och vara av så god forskningsmässig kvalitet så att rapporterna ska kunna utgöra underlag för evidensgraderingen av Statens beredning för medicinsk och social utvärdering.

I den nya forskningsutlysningen är det viktigt att det framgår av forskningsansökningarna vilka data som ska användas för att rapportera i enlighet med utfallsmåtten och vilken kvalitet dessa underlag håller samt i vilken utsträckning de tar hänsyn till förändringen i regelverk som kan påverka resultatet.

För 2017 finns det i överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting, En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, avsatt 40 000 000 kronor för denna forskningssatsning. Regeringen har för avsikt att, i samma överenskommelse, årligen avsätta forskningsmedel för denna satsning. Medlen utbetalas under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

Många forskningsprojekt hade inte slutrapporterat vid den redovisning av Rehsamsatsningen som Forte lämnade till Regeringskansliet den 15 mars 2015 och det behövs, nu när alla projekt är slutredovisade, en uppdatering av slutrapporten.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Eva Stina Lönngrén

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/Ba
Försäkringskassan
Sveriges Kommuner och Landsting, SKL